

SNG NOVA GORICA - Koprodukcijska premiera z ruskim gledališčem

Zgodbo si pišemo sami

NOVA GORICA – Eksperimentalna uprizoritev za mali oder *Ōs* je nastala v sodelovanju med SNG Nova Gorica in gledališčem Osobnjak iz Sankt Peterburga, kjer je bila premiera konec septembra, sedaj pa je krst doživela še v obsoškem mestu. Govoriti in razmišljati o eksperimentu, poskusu, se zdi piscu te recenzije v relaciji z *Ōsjo* brezpredmetno, kajti gledališče je pač gledališče, pa naj se dogaja na tako imenovani klasični ali pa na inovativni osnovi. Pomembno je vsebinsko zaledje, ki pripoveduje o človeku, važno je branje sveta in njegova interpretacija, kar je lahko sprejemljivo ali pa ne. In nič ni narobe, če rečemo, da je *Ōs* v videnju režiserja Alekseja Obrazčova drzna, nenavadna in ekskluzivna predstava, ki se dogaja na odru, polkrožno zamejenim z visokimi aseptičnimi belinami, kot da bi šlo za sterilno (v smislu sterilizacije in čistoče) območje, oziroma prostor iz nekega drugega časa. Esencialni koreografski posegi Rezede Gajanove se sijajno dopolnjujejo s scenografijo Kire Kamalidinove in zaokrožujejo ničnost ali ničesarnost, ki veje iz uprizoritve. Ta je izrazit estetski in poetološki proces, zgrajen na motivih proze in misli Milorada Pavića, znamenitega srbskega pisatelja, kar je prevedel v slovenščino Bojan Bratina. Občutje miru, sproščenosti, oddaljenosti, lebdenja in tako dalje iz-

razito poudarja zvočna kulisa Mateja Čelika, ki izraža lahkotnost in umirjenost, kot da bi se gledalec predajal relaksirnim masažam v kakem lepotilnem salonu, kjer zatismo oči in pozabimo na vse.

Zgodbe ni. To ustreza Obrazčevemu umevanju gledališke umetnosti, češ da ni več kaj povedati, ker ničesar več ni, ni konkretnih pojavnosti. Te so le zaradi tega, da lahko vzbujajo občutke, misli, doživetja, stiske in sproščenosti, jok in smeh, skratka vse, kar je zaledje duševnosti vsakega človeka. Ta si življenjsko zgodbo piše sam zase, ne glede na zunanji svet, neodvisno od konkretnega vsakdana, tako da sta v eksistenci vsakogar dva svetova, dva jaza, podobnosti.

Ōs se na jezikovni ravni udejanja preko dveh jezikov, ruščine in slovenščine, dveh povsem različnih kodov, ki pa vendarle ujameta empatičnost skozi zavezanosti isti bivanjski usodi. Prav tako sta različni podobnosti (ne gre za protislovje) upodobitvi Maje Poljanec Nemec in Kristine Skvarek, zrcalna lika v obleki, pričeski, govoru, gibu, gibanju, a vendarle različna svetova, ki nič ne iščeta in nič ne najdeta, tudi ne mesta v zgodbah, ki jih pripoveduje Janez Starina. To so besede o izvoru, o mitološkem, ki se mesi s sodobnostjo, o čudežnih bitjih in krutosti ljudi, so pa predvsem zgodbe, ki si jih mora

pripovedovati sam sebi in sam zase. Glavna kategorija v predstavi je tišina. Ob njej fizična statika. Dinamika je le v čustvenem naboju, seveda, če ga človek sploh ima. Sicer se bo pri ogledu predstave dolgočasil. Nemara zaspal. Jo popolnoma ovrgel. Ampak ta je smisel *Ōsi*, ki nima bodočnosti in ne preteklosti. Jo ima naš svet?

Ōs ne razrešuje. Kvečjemu zapleta. Je v slogu Milorada Pavića in njegovih prebliskov (spomnim se genialne uprizoritve *Hazarskega besednjaka* v režiji Tomaža Pandurja ali pred leti prebranega besedila *Notranja stran vetra*), njegovega skrajnega nadrealizma. *Ōs* se udejanja na osi »le za preteklost lahko z gotovostjo trdimo, da je večna. Prihodnost mora to šele postati.« In takoj za tem osupljiva bliskavica, ki človeka pahne z osi: »Tako je bila prihodnost večna, preteklost pa je morala to šele postati.« Ti sta glavni iztočnici najnovejše premiere v Novi Gorici, ki je estetsko dovršena, brez brutalne agresivnosti, kričanja, slačenja, krutosti, tragedija sodobnega sveta poteka preko belih rokavic in tišine ter jo je morebiti najti v naslednji Pavićevi ugotovitvi: »Poglej! Nočna daljava se zdi sedaj kot preteklost; noga ne more do nje, samo spomini. Mrtvi pa pomnijo vse svoje življenje, le časa in vzroka smrti ne pomnijo ...«

Marij Čuk

V predstavi *Ōs*, ki je nastala v koprodukciji Nove Gorice in Sankt Peterburga, je prava dinamika v čustvenem naboju gledalca

PETER UHAN